

Briuselis, 2015 05 27
COM(2015) 286 final

2015/0125 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

**kuriuo Italijos ir Graikijos labui nustatomos laikinosios priemonės tarptautinės
apsaugos srityje**

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

1.1. Europos migracijos darbotvarkė

2015 m. gegužės 13 d. Europos Komisija pristatė išsamią Europos migracijos darbotvarkę¹, kurioje nustatytos neatidėliotinos priemonės, kurias pasiūlys Komisija reaguodama į krizinę Viduržemio jūros regiono padėtį, ir vidutinės trukmės ir ilgalaikės iniciatyvos, kurių reikia imtis, kad būtų rasta struktūrinių geresnio visų migracijos aspektų valdymo sprendimų.

Viena iš Komisijos paskelbtų neatidėliotinių priemonių – iki gegužės mėn. pabaigos Komisijos pasiūlysimas reagavimo į nepaprastąją padėtį sistema, numatyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 78 straipsnio 3 dalyje. Darbotvarkėje pripažinta, kad valstybių narių prieglobsčio sistemos šiuo metu patiria precedento neturintį spaudimą ir kad dėl didelio atvykėlių skaičiaus (ypač pasienio valstybėse narėse) priėmimo ir prašymų nagrinėjimo pajėgumai jau dabar yra maksimaliai įtempti. Darbotvarkėje paskelbta, kad pasiūlyme taikyti 78 straipsnio 3 dalies nuostatas bus numatytas laikinas asmenų, kuriems akivaizdžiai reikia tarptautinės apsaugos, paskirstymo mechanizmas, kad būtų užtikrintas teisingas ir subalansuotas visų valstybių narių dalyvavimas. Į Darbotvarkės priedą įtraukta perskirstymo schema, grindžiama Darbotvarkėje nustatytais kriterijais (BVP, gyventojų skaičiumi, nedarbo lygiu, anksčiau prieglobsčio prašiusių asmenų ir perkeltų pabėgėlių skaičiumi).

Darbotvarkėje pabrėžta, kad skubus atsakas reaguojant į dabartinę krizę Viduržemio jūros regione turėtų tapti ES reagavimo į krizes pavyzdžiu ateityje, nepriklausomai nuo spaudimo bendrai išorės sienai krypties – iš rytų į vakarus ar iš šiaurės į pietus.

1.2. 78 straipsnio 3 dalies nuostatų taikymas Italijos ir Graikijos atžvilgiu

Sutarties 78 straipsnio 3 dalies nuostatos yra bendros prieglobsčio politikos dalis ir reagavimo į nepaprastąją padėtį teisinis pagrindas. Remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, Taryba gali priimti laikinasias priemones valstybės (-ių) narės (-ių) labui, jei vienoje ar keliose valstybėse narėse dėl staigaus trečiųjų šalių piliečių antplūdžio susidaro nepaprastoji padėtis. 78 straipsnio 3 dalyje numatytos laikinosios priemonės yra išimtinio pobūdžio. Jas galima taikyti tik tada, jei pasiektas tam tikras būtinumo reaguoti lygis, o valstybės (-ių) narės (-ių) prieglobsčio sistemai (-oms) staigus trečiųjų šalių piliečių antplūdis sukelia didelių problemų.

Europos migracijos darbotvarkė, neseniai paskelbtas Europos Vadovų Tarybos pareiškimas² ir Europos Parlamento rezoliucija³, pavišinti iš karto po neseniai Viduržemio jūroje įvykusių tragedijų, atspindi specifinius ir skubius pasienio valstybių narių poreikius ir reikmę stiprinti vidaus solidarumą ir pasiūlyti konkrečių paramos priemonių labiausiai nukentėjusioms valstybėms narėms.

Statistiniai duomenys, susiję su neteisėtai į valstybes nares 2014 m. ir 2015 m. atvykusių trečiųjų šalių piliečių, įskaitant tuos, kuriems akivaizdžiai reikia tarptautinės apsaugos, skaičiumi, patvirtina, kad šiuo metu itin didelį migracijos spaudimą patiria dvi išorės sieną turinčios valstybės narės – Italija ir Graikija.

FRONTEX duomenimis, 2014 m. dažniausiai neteisėtai ES sieną kirsdavo būtent Vidurio ir Rytų Viduržemio jūros maršrutais atvykstantys asmenys, sudarę 75 proc. visų neteisėtai ES

¹ COM(2015) 240 *final*, 2015 5 13.

² 2015 m. balandžio 23 d. neeilinio Europos Vadovų Tarybos susitikimo pareiškimas EUCO 18/15.

³ P8_TA(2015)0176, 2015 m. balandžio 29 d.

sieną kirtusių asmenų. 2014 m. vien į Italiją neteisėtai atvyko per 170 000 migrantų, t. y. 277 proc. daugiau nei 2013 m. Migrantų skaičius nuolat augo ir Graikijoje, į kurią atvyko daugiau kaip 50 000 neteisėtų migrantų (153 proc. daugiau nei 2013 m.). Pirmųjų 2015 m. mėnesių statistika rodo, kad tendencijos Italijoje nesikeičia. Be to, Graikijoje per pirmuosius keturis 2015 m. mėnesius neteisėto sienos kirtimo atvejų skaičius gerokai išaugo ir sudaro per 50 proc. visų 2014 m. neteisėto sienos kirtimo atvejų (beveik 28 000 per pirmuosius keturis 2015 m. mėnesius, palyginti su beveik 55 000 per visus 2014 m.). Nemenką dalį neteisėtų migrantų šiuose dviejuose regionuose sudarė migrantai iš tų šalių, kurių piliečiams, remiantis Eurostato duomenimis, ES užtikrina aukšto lygio apsaugą (2014 m. Sirijos ir Eritrėjos – šalių, kurių piliečių prašymų patenkinimo lygis viršija 75 proc. – piliečiai Italijoje sudarė daugiau kaip 40 proc., o Graikijoje – daugiau kaip 50 proc. atvykėlių).

Eurostato duomenimis, Italijoje 2014 m. tarptautinės apsaugos prašymus pateikė 64 625 asmenys, palyginti su 26 920 2013 m. (143 proc. prieaugis). Graikijoje prašymų skaičius išaugo mažiau: čia pateikta 9 430 prašymų (15 proc. daugiau nei ankstesniais metais).

FRONTEX duomenimis, dar vienu svarbiu migracijos maršrutu iš Vakarų Balkanų į ES 2014 m. neteisėtai atvyko 43 357 asmenys (15 proc. visų ES neteisėto sienos kirtimo atvejų). Tačiau daugumai iš Balkanų atvykstančių migrantų *prima facie* nereikia tarptautinės apsaugos; 51 proc. atvykstančiųjų yra kosoviečiai.

Italijos ir Graikijos geografinė padėtis bei artimiausiose regiono kaimyninėse šalyse vykstantys konfliktai lemia, kad šios šalys artimiausioje ateityje bus pažeidžiamesnės nei kitos valstybės narės, nes į jų teritorijas toliau plūs precedento neturintys migrantų srautai. Šie didėjančio migracijos spaudimo išorės veiksniai dar labiau išryškina struktūrinius šių šalių prieglobsčio sistemų trūkumus ir kelia klausimų dėl jų gebėjimo adekvačiai spręsti dėl didelio spaudimo kylančias problemas.

Nė viena kita valstybė narė šiuo metu nėra atsidūrusi tokioje padėtyje kaip Italija ir Graikija, nė vienoje kitoje valstybėje narėje nėra tokio neteisėtų atvykėlių antplūdžio ir tiek atvykėlių, kuriems akivaizdžiai reikia tarptautinės apsaugos, ir drauge tokių pažeidžiamų prieglobsčio sistemų.

Taigi Italijos ir Graikijos padėtis yra išskirtinė visoje ES, o jų pajėgumams tvarkyti tarptautinės apsaugos prašymus, sudaryti adekvačias priėmimo sąlygas ir užtikrinti asmenų, kuriems akivaizdžiai reikia tarptautinės apsaugos, integracijos perspektyvas daromas didžiulis spaudimas, todėl reikia, kad visos kitos valstybės narės pademonstruotų solidarumą.

Komisija toliau atidžiai stebės migracijos srautų tendencijas visose valstybėse narėse, įskaitant Malta, kurios geografinė padėtis panaši į Italijos ar Graikijos ir kuriai praeityje jau yra tekę atsidurti panašioje padėtyje. Taigi ateityje gali prireikti imtis panašių priemonių kitų valstybių narių atžvilgiu, jei dėl staigaus trečiųjų šalių piliečių antplūdžio jose susidarytų nepaprastoji padėtis.

2. KONSULTACIJOS SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS

Šis pasiūlymas – besitęsiančios krizės Italijos ir Graikijos prieglobsčio srityje rezultatas. Kad šių dviejų šalių prieglobsčio padėtis toliau neblogėtų, Komisija turėjo skubiai reaguoti ir greitai pateikti pasiūlymą pagal Sutarties 78 straipsnio 3 dalį, kad Taryba kuo greičiau jį priimtų ir kad valstybės narės Italijos ir Graikijos labai įgyvendintų laikinąsias priemones.

ES institucijos ir svarbiausi veikėjai jau išreiškė savo nuomonę šiuo klausimu. 2015 m. balandžio 23 d. pareiškime Europos Vadovų Taryba įsipareigojo apsvarstyti variantus, kaip savanorišku pagrindu būtų galima organizuoti perkėlimą tarp visų valstybių narių. 2015 m.

balandžio 29 d. rezoliucijoje Europos Parlamentas paragino Tarybą rimtai apsvarstyti galimybę taikyti Sutarties 78 straipsnio 3 dalies nuostatas.

Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro biuras (UNHCR)⁴ paragino ES imtis ES lygmens solidarumo priemonių visų pirma Graikijai ir Italijai paremti, be kita ko, pagal sąžiningą paskirstymo sistemą į kitas Europos šalis perkeltant jūroje išgelbėtus Sirijos pabėgėlius. Nuomonę apie asmenų, kuriems reikia tarptautinės apsaugos, perkėlimą yra išreiškęs ir NVO sektorius⁵.

3. TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

3.1. Siūlomų veiksmų santrauka

Pasiūlymo tikslas – Italijos ir Graikijos labai nustatyti laikinąsias su tarptautine apsauga susijusias priemones, kad šios šalys galėtų veiksmingiau spręsti dabartinio trečiųjų šalių piliečių antplūdžio į jų teritorijas, darančio spaudimą jų prieglobsčio sistemoms, keliamas problemas.

Šiame sprendime numatytos priemonės apima laikiną nuostatą, leidžiančią nukrypti nuo kriterijaus, nustatyto Reglamento (ES) Nr. 604/2013 13 straipsnio 1 dalyje, ir procedūros etapų, įskaitant terminus, kaip nustatyta to reglamento 21, 22 ir 29 straipsniuose. Reglamente (ES) Nr. 604/2013 nustatyta teisinė ir procedūrinė apsauga, įskaitant teisę į veiksmingą teisės gynimo priemonę, taikoma ir tiems prašytojams, kuriems taikomas šis sprendimas.

Vadovaujantis 78 straipsnio 3 dalimi, priemonės, kurių imamasi valstybės narės labai, privalo būti laikinos. Tuo pačiu siekiant užtikrinti, kad priimtose priemonėse darytų realų praktinį poveikį ir iš tiesų padėtų Italijai ir Graikijai susidoroti su migrantų antplūdžiu, jų trukmė neturėtų būti pernelyg trumpa. Todėl siūloma šiame pasiūlyme numatytas laikinąsias priemones taikyti 24 mėnesius nuo šio sprendimo įsigaliojimo dienos.

Šiame pasiūlyme numatytos laikinosios priemonės visų pirma yra susijusios su tarptautinės apsaugos prašytojų, kuriems *prima facie* akivaizdžiai reikia tarptautinės apsaugos, perkėlimu iš Italijos ir Graikijos į kitas valstybes nares.

Kitos valstybės narės, pasiūlyme apibrėžiamos kaip priimančiosios valstybės narės, tampa atsakingos už perkeltino asmens prašymo nagrinėjimą. Prašymas nagrinėjamas vadovaujantis taisyklėmis, nustatytomis Direktyva 2011/95/ES ir Direktyva 2005/85/EB, o nuo 2015 m. liepos 20 d. taip pat Direktyva 2013/32/ES, pakeisiančia Direktyvą 2005/85/EB. Priėmimo sąlygos nustatomos vadovaujantis taisyklėmis, nustatytomis Direktyva 2003/9/EB, o nuo 2015 m. liepos 20 d. Direktyva 2013/33/ES, pakeisiančia Direktyvą 2003/9/EB.

Pasiūlyme nustatyti kiekybiniai tikslai, susiję su iš Italijos ir Graikijos perkeltinų prašytojų skaičiumi (atitinkamai 24 000 ir 16 000), o prieduose pateikiamos dvi paskirstymo schemos, kuriose nurodoma, kiek asmenų turėtų bus perkelta iš Italijos ir Graikijos į kiekvieną iš valstybių narių. Iš Italijos ir Graikijos perkeltinų asmenų skaičius nustatytas atsižvelgiant į visų neteisėtai Italijos ir Graikijos sieną kirtusių asmenų, kuriems akivaizdžiai reikia tarptautinės apsaugos, procentinę dalį. Taip pat atsižvelgiama į staigų neteisėto Graikijos sienos kirtimo atvejų skaičiaus padidėjimą 2015 m. sausio–balandžio mėn., palyginti su tuo pačiu 2014 m. laikotarpiu. Siūloma, kad Italijai ir Graikijai, kaip perkeltančiosioms valstybėms narėms, prisidėti nereikėtų. 40 000 iš Italijos ir Graikijos perkeltinų asmenų

⁴ 2015 m. kovo mėn. UNHCR pasiūlymai dėl jūra į Europą atvykstančių esamų ir būsimų prieglobsčio prašytojų, pabėgėlių ir migrantų pateikiami adresu <http://www.refworld.org/docid/55016ba14.html>.

⁵ 2015 m. balandžio 23 d. Europos pabėgėlių ir tremtinių tarybos (ECRE) dešimties punktų planą, kaip užkirsti kelią žūčiai jūroje, žr. adresu www.ecre.org.

sudaro maždaug 40 proc. visų asmenų, kurie 2014 m. neteisėtai atvyko į šias dvi šalis ir kuriems akivaizdžiai reikia tarptautinės apsaugos. Taigi pagal šiame sprendime siūlomas perkėlimo priemonės sąžiningai paskirstoma našta tiek Italijai ir Graikijai, tiek kitoms valstybėms narėms.

Šiame sprendime nustatyta perkėlimo procedūros taikymo sritis apribojama dviem aspektais.

Pirma, siūloma šį sprendimą taikyti tik tiems prašytojams, kuriems *prima facie* akivaizdžiai reikia tarptautinės apsaugos. Šiame pasiūlyme tokiais laikomi piliečiai šalių, kurių piliečių prašymų patenkinimo lygis, kaip nustatyta Eurostato, viršija 75 proc.

Antra, siūloma, kad šis sprendimas būtų taikomas tik tiems prašytojams, už kuriuos iš esmės atsako tik šios dvi valstybės narės – Italija ir Graikija, pagal Reglamente (ES) Nr. 604/2013 nustatytus perėmimo savo žinion kriterijus. Taip būtų užtikrinama, kad Reglamentas (ES) Nr. 604/2013 būtų taikomas Italijoje ir Graikijoje esantiems prašytojams, įskaitant tuos, kurių prašymų patenkinimo lygis viršija 75 proc. ir kuriems taikomi minėtame reglamente nustatyti objektyvūs kriterijai (pavyzdžiui, kitoje valstybėje narėje yra šeimos narių) rodo, kad už juos atsakinga kita valstybė narė. Todėl šie prašytojai į kitą valstybę narę bus perkelti taikant Reglamentą (ES) Nr. 604/2013, o ne šiame pasiūlyme numatytas laikinąsias priemones. Drauge Reglamentas (ES) Nr. 604/2013 bus taikomas ir tiems asmenims, kurie nebuvo perkelti pagal dabartinę sistemą ir kuriuos kitos valstybės narės gali grąžinti Italijai. Šiuo atžvilgiu kiek kitaip yra Graikijoje, kur *status quo* yra tokia: įgyvendindamos Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimą *M.S.S. prieš Belgiją ir Graikiją* ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimą *N.S. prieš JK*, kuriais patvirtinta, kad Graikijoje prieglobsčio procedūros ir prieglobsčio prašytojų priėmimo sąlygos turi sisteminių trūkumų, kitos valstybės narės yra sustabdžiusios perkėlimą pagal Dublino reglamentą į Graikiją.

Pasiūlyme nustatyta paprasta perkėlimo procedūra, kuria užtikrinamas spartus atitinkamų asmenų perkėlimas į priimančiąją valstybę narę. Kiekviena valstybė narė turi paskirti nacionalinį kontaktinį centrą, kuris įgyvendintų šį sprendimą, ir pranešti apie jį kitoms valstybėms narėms ir Europos prieglobsčio paramos biurui (EASO). Italija ir Graikija, padedamos EASO ir prireikus valstybių narių ryšių palaikymo pareigūnų, turi reguliariai nustatyti perkeltinus prašytojus. Pirmenybė turėtų būti teikiama pažeidžiamiems asmenims. Italija ir Graikija tada praneša kitų valstybių narių kontaktiniams centrams ir EASO apie tikslų perkeltinų asmenų skaičių. Kitos valstybės narės nurodo tikslų perkeltinų asmenų, kuriuos gali nedelsdamos priimti į savo teritoriją, skaičių ir bet kokią kitą aktualią informaciją, pavyzdžiui, susijusią su pažeidžiamų asmenų šeimų narių priėmimu. Oficialų perkėlimo sprendimą priima Italija ar Graikija ir praneša apie jį prašytojui. Pasiūlyme nustatyta, kad prašytojai, kurių pirštų atspaudų reikalaujama pagal Reglamento (ES) Nr. 603/2013 9 straipsnyje išdėstytus reikalavimus, negali būti perkelti, jei jų pirštų atspaudai nebuvo paimti. Pasiūlyme taip pat nustatyta, kad valstybės narės pasilieka teisę atsisakyti priimti asmenį, kuris, tikėtina, gali kelti didelių nacionalinio saugumo arba viešosios tvarkos problemų. Pasiūlyme numatyta, kad visi procedūros etapai turi būti įgyvendinti nedelsiant ir kad bet koku atveju asmens perkėlimas turi įvykti ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo jo kaip perkeltino asmens identifikavimo. Galiausiai pasiūlyme taip pat nustatyta, kad perkėlimo procedūros tikslais valstybės gali nuspręsti nusiųsti į Italiją ir Graikiją savo ryšių palaikymo pareigūnus.

Akivaizdu, kad visapusiškas valstybių narių įsipareigojimas ir nuoširdus bendradarbiavimas EASO teikiant koordinuotą paramą yra būtinas norint užtikrinti veiksmingą numatytų laikinųjų priemonių įgyvendinimą.

Be perkėlimo priemonių, pasiūlyme nustatytos ir kitos Italijai ir Graikijai skirtos vietos paramos priemonės. Visų pirma pasiūlyme numatyta padidinti kitų valstybių narių paramą

Italijai ir Graikijai, teikiamą koordinuojant EASO ir kitoms atitinkamoms agentūroms. Taip pirmiausia siekiama padėti Italijai ir Graikijai atrankinės patikros ir pirmaisiais prašymų nagrinėjimo etapais, taip pat įgyvendinant šiame pasiūlyme nustatytą perkėlimo procedūrą (visų pirma kiek tai susiję su informacijos ir specifinės pagalbos teikimu atitinkamiems asmenims ir praktiniais perkėlimo klausimais).

Pasiūlyme taip pat nustatyta prievolė Italijai ir Graikijai pateikti Komisijai veiksmų planus, kuriuose būtų nustatytos adekvačios prieglobsčio, pirminio priėmimo ir grąžinimo srities priemonės, kuriomis būtų didinami šių sričių sistemų pajėgumai, kokybė ir veiksmingumas, taip pat priemonės tinkamam šio sprendimo įgyvendinimui užtikrinti. Pasiūlyme numatyta galimybė Komisijai esant tam tikroms sąlygoms sustabdyti šio sprendimo taikymą.

Pasiūlyme nustatyta specifinių garantių ir prievolių į kitą valstybę narę perkeltiniams prašytojams. Taip pat apibrėžta teisė gauti informaciją apie perkėlimo procedūrą, teisė būti informuotiems apie perkėlimo sprendimą, kuriame turi būti nurodyta konkreti priimančioji valstybė narė, ir teisė visiems šeimos nariams būti perkeltiems į tą pačią valstybę narę. Priimant sprendimą dėl priimančiosios valstybės narės taip pat primenama prievolė pirmiausia atsižvelgti į vaiko interesus. Tai, *inter alia*, reiškia prievolę Italijai ir Graikijai pranešti kitoms valstybėms narėms apie perkeltinus nelydimus nepilnamečius ir drauge su valstybe nare, išreiškusia interesą priimti tą nepilnametį, užtikrinti, kad iki perkėlimo būtų atliktas vaiko interesų įvertinimas vadovaujantis JT Vaiko teisių komiteto bendrąja pastaba Nr. 14 (2013), kad visų pirma būtų atsižvelgiama į vaiko interesus⁶. Pasiūlyme taip pat primenama apie tarptautinės apsaugos prašytojų arba gavėjų antrinio judėjimo padarinius tuo atveju, jei taikyta dabartinė ES teisė grindžiama perkėlimo programa, t. y. kai iš atsakingos valstybės narės (šiuo atveju – priimančiosios valstybės narės) į kitos valstybės narės teritoriją atvykstama be leidimo.

Pasiūlyme primenama apie galimybę Tarybai pagal Sutarties 78 straipsnio 3 dalį remiantis Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavus su Europos Parlamentu, priimti laikinasias priemones valstybės narės, išskyrus Italiją ir Graikiją, labui, jei toje valstybėje nareje dėl staigaus trečiųjų šalių piliečių antplūdžio susidarytų panaši nepaprastoji padėtis. Be to, pasiūlyme numatyta, kad tokios priemonės prireikus galėtų apimti šiame sprendime numatytą tos valstybės narės prievolių sustabdymą.

Siūlomame sprendime nustatyta, kad prie perkėlimo priemonių finansavimo prisidės Reglamentu (ES) Nr. 516/2014 įsteigtas Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas. Priimančiosios valstybės narės už kiekvieną tarptautinės apsaugos prašytoją, vadovaujantis šiuo sprendimu perkeltą iš Italijos ir Graikijos, gaus 6 000 EUR vienkartinę išmoką. Ši finansinė parama bus įgyvendinama pagal Reglamento (ES) Nr. 516/2014 18 straipsnyje nustatytą tvarką.

Pasiūlyme reikalaujama, kad Italija ir Graikija apie šio sprendimo, įskaitant veiksmų planus, įgyvendinimą kas tris mėnesius praneštų Tarybai ir Komisijai.

Galiausiai pasiūlyme nustatyta, kad šis sprendimas taikomas asmenims, kurie į Italijos ir Graikijos teritoriją atvyksta nuo šio sprendimo įsigaliojimo dienos. Sprendimas taip pat bus taikomas asmenims, į minėtų valstybių narių teritoriją atvykusiems po 2015 m. balandžio 15 d. – tragiškų įvykių, paskatinusių Europos Vadovų Tarybą priimti sprendimą didinti vidaus solidarumą ir atsakomybę ir įsipareigoti pasienio valstybėms narėms teikti pagalbą nepaprastosios padėties atveju, dienos.

⁶ http://www2.ohchr.org/English/bodies/crc/docs/GC/CRC_C_GC_14_ENG.pdf.

3.2. Teisinis pagrindas

Siūlomo Tarybos sprendimo teisinis pagrindas – Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 78 straipsnio 3 dalis.

Pagal prie SESV pridėto Protokolo (Nr. 21) dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės nuostatas Jungtinė Karalystė ir Airija nedalyvauja Tarybai priimant siūlomas priemones pagal SESV trečiosios dalies V antraštinę dalį. Per tris mėnesius nuo pasiūlymo ar iniciatyvos pateikimo arba bet kuriuo metu po jų priėmimo Jungtinė Karalystė ir Airija gali pranešti Tarybai apie savo pageidavimą dalyvauti nustatant ir taikant bet kurią iš siūlomų priemonių.

Pagal prie SESV pridėto Protokolo (Nr. 22) dėl Danijos pozicijos nuostatas Danija nedalyvauja Tarybai priimant siūlomas priemones pagal SESV trečiosios dalies V antraštinę dalį. Pagal savo konstitucijos reikalavimus Danija gali kitoms valstybėms narėms bet kada pranešti, kad ji pageidauja iki galo taikyti visas atitinkamas priemones, nustatytas remiantis SESV V antraštine dalimi.

Europos Bendrija su Islandija, Norvegija, Šveicarija ir Lichtenšteinu yra sudariusi susitarimus, kuriais šios šalys prisijungė prie Dublino ir „Eurodac“ *acquis* (Reglamentas Nr. 343/2003, pakeistas Reglamentu Nr. 604/2013, ir Reglamentas Nr. 2725/2000, kuris bus pakeistas Reglamentu Nr. 603/2013). Šis pasiūlymas nėra susijęs su Dublino ir „Eurodac“ *acquis* plėtote, todėl asocijuotosios valstybės neprivalo pranešti Komisijai apie pritarimą šiam sprendimui, kai jį patvirtins Taryba. Vis dėlto asocijuotosios valstybės gali nuspręsti savanoriškai dalyvauti įgyvendinant šiame sprendime nustatytas laikinas priemones.

3.3. Subsidiarumo principas

SESV V antraštine dalimi dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės kai kurie įgaliojimai šiais klausimais suteikiami Europos Sąjungai. Šiais įgaliojimais turi būti naudojamosi pagal Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnį, t. y. jeigu valstybės narės negali deramai pasiekti siūlomų veiksmų tikslų ir jų dėl veiksmų masto ir poveikio būtų geriau siekti Europos Sąjungos lygmeniu.

Pirmiau aprašyta nepaprastoji padėtis, susidariusi dėl staigaus trečiųjų šalių piliečių antplūdžio Italijoje ir Graikijoje, daro nemenką spaudimą prieglobsčio sistemoms ir ištekliais. Dėl antrinio asmenų judėjimo iš Italijos ir Graikijos į kitas valstybes nares gali būti daromas poveikis ir kitoms šalims. Akivaizdu, kad pavienių valstybių narių veiksmais bendrų problemų, su kuriomis šioje srityje susiduria visos valstybės narės, išspręsti nepavyks. Todėl šioje srityje būtina imtis ES lygmens veiksmų.

3.4. Proporcingumo principas

Įvairios finansinės ir operatyvinės priemonės, kurių iki šiol ėmėsi Europos Komisija ir EASO Italijos ir Graikijos prieglobsčio sistemoms paremti, buvo nepakankamos, kad būtų išspręstos šių dviejų valstybių narių krizinės padėties keliamos problemos. Atsižvelgiant į būtinybę skubiai reaguoti į pirmiau aprašytą migrantų antplūdį ir padėties rimtumą, tolesniais ES veiksmais neviršijama to, kas būtina veiksmingo padėties pagerinimo tikslams pasiekti. Visų pirma pasiūlymu numatyta per dvejus metus iš Italijos ir Graikijos į kitų valstybių narių teritorijas perkelti atitinkamai 24 000 ir 16 000 asmenų, kuriems akivaizdžiai reikia tarptautinės apsaugos. Remiantis 2014 m. ir 2015 m. pirmųjų keturių mėnesių statistiniais duomenimis, palyginti su visu neteisėtai Italijos ir Graikijos sieną kirtusių asmenų skaičiumi, perkeltinų asmenų procentinė dalis yra 12 proc. Italijos atveju ir 19 proc. Graikijos atveju.

Likusieji trečiųjų šalių piliečiai, prašę arba neprašę tarptautinės apsaugos, perkėlimo programoje nedalyvaus ir už juos bus atsakingos Italija bei Graikija arba kita valstybė, kuri

pagal Reglamentą (ES) Nr. 604/2013 laikoma atsakinga valstybe nare. Priimančiųjų valstybių narių parama Italijai ir Graikijai yra susieta su Italijos ir Graikijos veiksmų planais, kuriuos jos turi pateikti ir kuriuose turi būti nustatytos konkrečios jų taikomos priemonės, kuriomis užtikrinama, kad pasibaigus šiame pasiūlyme nustatytai perkėlimo procedūrai jų prieglobsčio ir migracijos sistemos bus geriau pasirengusios įveikti didelį spaudimą, ir Komisijos atliekama šių planų įgyvendinimo stebėseną.

3.5. Poveikis pagrindinėms teisėms

Italijos ir Graikijos labai nustačius tarptautinės apsaugos srities laikinąsias priemones, bus išsaugotos asmenų, kuriems akivaizdžiai reikia tarptautinės apsaugos, pagrindinės teisės, kaip nustatyta ES pagrindinių teisių chartijoje (toliau – Chartija).

Visų pirma šiuos sprendimu užtikrinant sparčią prieigą prie adekvačių tarptautinės apsaugos suteikimo procedūrų siekiama apsaugoti teisę į prieglobstį ir užtikrinti *negrąžinimo principo* taikymą, kaip nustatyta Chartijos 18 ir 19 straipsniuose. Be to, užtikrinant atitinkamų asmenų perkėlimą į valstybę narę, kuri turi galimybių sudaryti adekvačias priėmimo sąlygas ir suteikti integracijos galimybių, šiuo sprendimu siekiama užtikrinti visapusišką pagarbą žmogaus teisei į orumą ir apsaugą nuo kankinimo arba žiauraus ar žeminamo elgesio ar baudimo, kaip nustatyta Chartijos 1 ir 4 straipsniuose. Sprendimu taip pat siekiama apsaugoti vaiko teises pagal Chartijos 24 straipsnį ir teisę į šeimos vienovę pagal Chartijos 7 straipsnį.

3.6. Poveikis biudžetui

Dėl šio pasiūlymo ES biudžetas patirs 240 000 000 EUR papildomų išlaidų.

Pasiūlymas

TARYBOS SPRENDIMAS

**kuriuo Italijos ir Graikijos labai nustatomos laikinosios priemonės tarptautinės
apsaugos srityje**

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – Sutartis), ypač į jos 78 straipsnio 3 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę,

kadangi:

- (1) pagal Sutarties 78 straipsnio 3 dalį vienoje arba keliose valstybėse narėse dėl staigaus trečiųjų šalių piliečių antplūdžio susidarius nepaprastajai padėčiai, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, gali priimti laikinas priemones atitinkamos valstybės narės ar kelių valstybių narių labui;
- (2) pagal Sutarties 80 straipsnį Sąjungos politikai pasienio kontrolės, prieglobsčio ir imigracijos srityse ir jos įgyvendinimui turėtų būti taikomas solidarumo ir teisingo atsakomybės pasidalijimo tarp valstybių narių principas, o šios srities Sąjungos aktuose turi būti numatytos atitinkamos šio principo įgyvendinimo priemonės;
- (3) pastarojo meto krizė Viduržemio jūros regione paskatino Sąjungos institucijas nedelsiant pripažinti, kad regionas susiduria su išskirtiniais migracijos srautais, ir pradėti raginti imtis konkrečių solidarumo su pasienio valstybėmis narėmis priemonių. 2015 m. balandžio 20 d. bendrame užsienio ir vidaus reikalų ministrų posėdyje Europos Komisija pristatė dešimties punktų planą, kuriame nustatyti skubūs kovos su krize veiksmai, įskaitant įsipareigojimą apsvarstyti skubaus perkėlimo mechanizmo galimybes;
- (4) 2015 m. balandžio 23 d. išvadose Europos Vadovų Taryba nusprendė, *inter alia*, stiprinti vidaus solidarumą ir atsakomybę ir visų pirma įsipareigoti pasienio valstybėms narėms teikti didesnę pagalbą nepaprastosios padėties atveju, taip pat apsvarstyti variantus, kaip savanorišku pagrindu būtų galima organizuoti perkėlimą tarp visų valstybių narių, ir pasienio valstybėse narėse pasinaudoti Europos prieglobsčio paramos biuro (EASO) komandomis siekiant bendrai nagrinėti tarptautinės apsaugos prašymus, be kita ko, registruoti migrantus ir imti jų pirštų atspaudus;
- (5) 2015 m. balandžio 29 d. rezoliucijoje Europos Parlamentas pakartojo, kad Sąjunga savo atsaką į pastaruoju metu Viduržemio jūros regione įvykusias nelaimes turi grįsti solidarumu ir sąžiningu dalijimusi atsakomybe ir labiau remti valstybes nares, į kurias atvyksta daugiausia (absoliučiais skaičiais arba proporcingai) pabėgėlių ir tarptautinės apsaugos prašytojų;

- (6) su dideliu į jų teritorijas atvykstančių migrantų, įskaitant tarptautinės apsaugos prašytojus, skaičiaus padidėjimu 2014 m. susidūrė ne viena valstybė narė; keliose iš jų tokios tendencijos išliko ir pirmaisiais 2015 m. mėnesiais. Kad padėtų susidoroti su tokiu padidėjimu, kelioms valstybėms narėms Europos Komisija suteikė skubią finansinę pagalbą, o EASO – operatyvinę pagalbą;
- (7) itin didelį spaudimą patyrusios ir neseniai tragiškus įvykius Viduržemio jūroje išgyvenusios Italija ir Graikija susidūrė su precedento neturinčiais migrantų, įskaitant tarptautinės apsaugos prašytojus, kuriems akivaizdžiai reikia tarptautinės apsaugos, srautais, atvykstančiais į jų teritorijas ir sukeliančiais nemenką spaudimą jų migracijos ir prieglobsčio sistemoms;
- (8) Europos operatyvaus bendradarbiavimo prie Europos Sąjungos valstybių narių išorės sienų valdymo agentūros (FRONTEX) duomenimis, 2014 m. dažniausiai neteisėtai Sąjungos sieną kirsdavo Vidurio ir Rytų Viduržemio jūros maršrutais atvykstantys asmenys. 2014 m. vien į Italiją neteisėtai atvyko per 170 000 migrantų, t. y. 277 proc. daugiau nei 2013 m. Migrantų skaičius nuolat augo ir Graikijoje, į kurią atvyko daugiau kaip 50 000 neteisėtų migrantų (153 proc. daugiau nei 2013 m.). Pirmųjų 2015 m. mėnesių statistika rodo, kad tendencijos Italijoje nesikeičia. Be to, Graikijoje per pirmuosius 2015 m. mėnesius neteisėto sienos kirtimo atvejų skaičius gerokai išaugo ir sudaro per 50 proc. visų 2014 m. neteisėto sienos kirtimo atvejų (beveik 28 000 per pirmuosius keturis 2015 m. mėnesius, palyginti su beveik 55 000 per visus 2014 m.). Nemenką dalį neteisėtų migrantų šiuose dviejuose regionuose sudarė migrantai iš tų šalių, kurių piliečiams, remiantis Eurostato duomenimis, Sąjunga užtikrina aukšto lygio apsaugą (2014 m. Sirijos ir Eritrėjos – šalių, kurių piliečių prašymų patenkinimo lygis viršija 75 proc. – piliečiai Italijoje sudarė daugiau kaip 40 proc., o Graikijoje – daugiau kaip 50 proc. neteisėtų migrantų). Eurostato duomenimis, 2014 m. į Graikiją neteisėtai atvyko 30 505 sirai, palyginti su 8 220 sirų 2013 m.;
- (9) Eurostato duomenimis, Italijoje 2014 m. tarptautinės apsaugos prašymus pateikė 64 625 asmenys, palyginti su 26 920 2013 m. (143 proc. prieaugis). Graikijoje prašymų skaičius išaugo mažiau: čia pateikta 9 430 prašymų (15 proc. daugiau nei ankstesniais metais);
- (10) FRONTEX duomenimis, dar vienu svarbiu migracijos maršrutu iš Vakarų Balkanų į Sąjungą 2014 m. neteisėtai atvyko 43 357 asmenys. Tačiau daugumai iš Balkanų atvykstančių migrantų *prima facie* nereikia tarptautinės apsaugos, o 51 proc. atvykstančiųjų grupių sudaro tik kosoviečiai;
- (11) įgyvendinant migracijos ir prieglobsčio politiką jau imtasi įvairių veiksmų Italijai ir Graikijai paremti, be kita ko, joms skirta nemenka pagalba nepaprastosios padėties atveju ir EASO operatyvinė pagalba. Italija ir Graikija 2007–2013 m. buvo antra ir trečia pagal pagalbos dydį finansinės paramos pagal Solidarumo ir migracijos srautų valdymo bendrąją programą (SOLID) gavėjos, be to, jos gavo nemenką papildomą nepaprastosios padėties pagalbą. 2014–2020 m. Italija ir Graikija liks pagrindinės Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo (AMIF) paramos gavėjos;
- (12) dėl tebesitęsiančio nestabilumo ir konfliktų artimiausiose kaimyninėse šalyse tikėtina, kad Italijos ir Graikijos migracijos ir prieglobsčio sistemos toliau patirs nemenką ir vis didesnę spaudimą, o didelei daliai migrantų gali reikėti tarptautinės apsaugos. Tai rodo itin didelę reikmę pademonstruoti solidarumą su Italija ir Graikija ir papildyti ligšiolinius veiksmus laikinosiomis priemonėmis tarptautinės apsaugos srityje;

- (13) drauge Italija ir Graikija turėtų užtikrinti struktūrinius sprendimus, kad pašalintų prieglobsčio ir migracijos sistemų veikimo trūkumus. Todėl šiame sprendime nustatytos priemonės turėtų būti derinamos su Italijos ir Graikijos solidžios ir strateginės atsako į krizinę padėtį sistemos sukūrimu ir intensyviau įgyvendinamomis šių sričių reformomis. Todėl tiek Italija, tiek Graikija turėtų per vieną mėnesį nuo šio sprendimo įsigaliojimo pateikti Komisijai veiksmų planą, kuriame būtų nustatytos adekvačios prieglobsčio, pirminio priėmimo ir grąžinimo srities priemonės, kuriomis būtų didinami šių sričių sistemų pajėgumai, kokybė ir veiksmingumas, taip pat priemonės tinkamam šio sprendimo taikymui užtikrinti, kad pasibaigus šio susitarimo taikymo laikotarpiui šios šalys galėtų geriau susidoroti su galimu migrantų srauto padidėjimu savo teritorijose;
- (14) Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai prireikus tam tikram laikui sustabdyti šio sprendimo taikymą, jei Italija ar Graikija nesilaikytų šiuo atžvilgiu prisiimtų įsipareigojimų;
- (15) jei kurioje nors valstybėje narėje, išskyrus Italiją ir Graikiją, dėl staigaus trečiųjų šalių piliečių antplūdžio susidarytų panaši nepaprastoji padėtis, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, gali tos valstybės narės labai priimti laikinas priemonės pagal Sutarties 78 straipsnio 3 dalį. Tokios priemonės prireikus galėtų apimti šiame sprendime nustatytą tos valstybės narės prievolių sustabdymą;
- (16) pagal Sutarties 78 straipsnio 3 dalį Italijos ir Graikijos labai numatytos priemonės turėtų būti laikino pobūdžio. 24 mėnesių laikotarpis yra pakankamas, kad šiame sprendime nustatytos priemonės padarytų realų poveikį ir iš tiesų padėtų Italijai ir Graikijai susidoroti su dideliais į jų teritoriją atvykstančių migrantų srautais;
- (17) šiame sprendime numatytos priemonės apima laikiną nuostatą, leidžiančią nukrypti nuo kriterijaus, nustatyto Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 604/2013⁷ 13 straipsnio 1 dalyje, ir procedūros etapų, įskaitant terminus, nustatytą to reglamento 21, 22 ir 29 straipsniuose;
- (18) reikėjo nustatyti kriterijus, kuriais bus remiamasi sprendžiant, kuriuos ir kiek prašytojų perkelti iš Italijos ir Graikijos. Numatyta aiški ir veiksminga sistema, grindžiama vidutinės patenktų Sąjungos lygmens sprendimų, kuriais suteikiama tarptautinė apsauga ir kurie buvo priimti vykdant pirmosios instancijos procedūras, normos ribine verte, kaip nustatyta Eurostato, palyginti su bendru Sąjungos pirmosios instancijos sprendimų dėl prašymų suteikti prieglobstį ir tarptautinę apsaugą skaičiumi, remiantis naujausiais statistiniais duomenimis. Viena vertus, nustatius tokią ribinę vertę turėtų būti didžiausiu įmanomu mastu užtikrinta, kad visi prašytojai, kuriems, tikėtina, reikia tarptautinės apsaugos, galėtų visapusiškai ir greitai pradėti naudotis savo teisėmis į apsaugą priimančiojoje valstybėje narėje. Kita vertus, tai didžiausiu įmanomu mastu užkirstų kelią prašytojų, dėl kurių prašymo veikiausiai bus priimtas neigiamas sprendimas, perkėlimui į kitą valstybę narę ir pernelyg ilgam užsibuvimui Sąjungoje. Šiame sprendime turėtų būti naudojama 75 proc. ribinė vertė, nustatyta remiantis Eurostato 2014 m. pirmosios instancijos sprendimų duomenimis ir atitinkanti patenktų Sirijos ir Eritrėjos piliečių prašymų procentinę dalį;

⁷

2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 180/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai, OL L 31, 2013 6 29, p. 31.

- (19) laikinosiomis priemonėmis siekiama sumažinti didžiulį spaudimą Italijos ir Graikijos prieglobsčio sistemoms, visų pirma perkelti į kitas valstybes neres nemažai prašytojų, kuriems akivaizdžiai reikia tarptautinės apsaugos ir kurie į Italijos ar Graikijos teritoriją atvyko po šio sprendimo įsigaliojimo dienos. Remiantis bendru trečiųjų šalių piliečių, 2014 m. neteisėtai atvykusių į Italiją ir Graikiją, skaičiumi ir asmenų, kuriems akivaizdžiai reikia tarptautinės apsaugos, skaičiumi, nustatyta, kad iš Italijos ir Graikijos reikėtų perkelti iš viso 40 000 asmenų, kuriems akivaizdžiai reikia tarptautinės apsaugos. Tai sudaro maždaug 40 proc. visų 2014 m. neteisėtai į Italiją ir Graikiją atvykusių trečiųjų šalių piliečių, kuriems akivaizdžiai reikia tarptautinės apsaugos. Taigi taikant šiame sprendime siūlomas perkėlimo priemonės našta bus sąžiningai paskirstoma tiek Italijai ir Graikijai, tiek kitoms valstybėms narėms. Remiantis 2014 m. ir 2015 m. pirmųjų keturių mėnesių Italijos ir Graikijos duomenimis, iš Italijos turėtų būti perkelta 60 proc. prašytojų, o iš Graikijos – 40 proc.;
- (20) vadovaujantis Komisijos komunikato „Europos migracijos darbotvarkė“⁸ priedu, siūloma paskirstymo schema turėtų būti grindžiama: a) gyventojų skaičiumi (koeficientas – 40 proc.), b) visu BVP (40 proc.), c) vidutiniu savo iniciatyva pateiktų prašymų suteikti prieglobstį skaičiumi ir perkeltų pabėgėlių skaičiumi 1 milijonui gyventojų 2010–2014 m. laikotarpiu (10 proc.) ir d) nedarbo lygiu (10 proc.); Šio sprendimo I ir II prieduose pateikiamose paskirstymo schemose atsižvelgiama į faktą, kad valstybės narės, iš kurių bus perkeltami prieglobsčio prašytojai, kaip priimančiosios valstybės narės dalyvauti neturėtų;
- (21) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 516/2014⁹ įsteigtas Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas (AMIF) remia naštos pasidalijimo operacijas, dėl kurių susitarė valstybės narės, ir yra pasirengęs šios srities politikos pokyčiams. Reglamento (ES) Nr. 516/2014 7 straipsnio 2 dalyje numatyta galimybė valstybėms narėms įgyvendinti veiksmus, susijusius su tarptautinės apsaugos prašytojų perkėlimu pagal nacionalines programas, o Reglamento (ES) Nr. 516/2014 18 straipsnyje nustatyta galimybė gauti vienkartinę 6 000 EUR išmoką už kiekvieną iš kitos valstybės narės perkeltą asmenį, kuriam suteikta tarptautinė apsauga;
- (22) siekiant įgyvendinti solidarumo ir teisingo atsakomybės pasidalijimo principus ir atsižvelgiant į tai, kad šis sprendimas atspindi tolesnę šios srities politikos plėtotę, tikslinga užtikrinti, kad valstybės narės, pagal šį sprendimą iš Italijos ar Graikijos priimančios prašytojus, kuriems akivaizdžiai reikia tarptautinės apsaugos, už kiekvieną perkeltą asmenį gautų Reglamento (ES) Nr. 516/2014 18 straipsnyje numatytai vienkartinę išmoką prilygstančią sumą, skiriamą pagal tą pačią tvarką. Taikoma ribota, laikina nuo Reglamento (ES) Nr. 516/2014 18 straipsnio nukrypti leidžianti nuostata, nes vienkartinė išmoka mokama už kiekvieną perkeltą asmenį, o ne už asmenį, kuriam suteikta tarptautinė apsauga. Toks taikymo srities išplėtimas potencialių vienkartinės išmokos gavėjų atžvilgiu yra neatskiriama šiuo sprendimu nustatytos pagalbos nepaprastosios padėties atveju dalis;

⁸ COM(2015) 240 *final*.

⁹ 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 516/2014, kuriuo įsteigiamas Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas ir iš dalies keičiamas Tarybos sprendimas 2008/381/EB ir panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos sprendimai Nr. 573/2007/EB ir Nr. 575/2007/EB bei Tarybos sprendimas 2007/435/EB, OL L 150, 2014 5 20, p. 168.

- (23) būtina užtikrinti, kad būtų nustatyta spartaus perkėlimo procedūra ir kad įgyvendinant laikinąsias priemones valstybės narės užtikrintų glaudų tarpusavio administracinį bendradarbiavimą, o EASO teiktų operatyvinę pagalbą;
- (24) visais perkėlimo procedūros etapais iki jos įgyvendinimo pabaigos reikėtų atsižvelgti į nacionalinio saugumo ir viešosios tvarkos aspektus;
- (25) sprendžiant, kuriuos iš prašytojų, kuriems akivaizdžiai reikia tarptautinės apsaugos, reikėtų perkelti iš Italijos ir Graikijos, pirmenybė turėtų būti teikiama pažeidžiamiesiems prašytojams, kaip nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/33/ES¹⁰ 22 straipsnyje. Šiuo atžvilgiu daugiausia dėmesio reikėtų skirti specialiesiems prašytojų poreikiams, įskaitant susijusius su sveikata. Visų pirma turėtų būti atsižvelgiama į vaiko interesus;
- (26) be to, sprendžiant, kuri konkreti valstybė narė turėtų būti priimančiąja valstybe nare, reikėtų atsižvelgti į atitinkamo prašytojo savybes, kurios padėtų jam integruotis konkrečioje priimančiojoje valstybėje narėje, pavyzdžiui, į jo kalbų mokėjimą. Itin pažeidžiamų prašytojų atveju reikėtų atsižvelgti į priimančiosios valstybės narės pajėgumus suteikti tiems asmenims tinkamą paramą;
- (27) valstybių narių į Italiją ir Graikiją nusiųsti savi ryšių palaikymo pareigūnai turėtų prisidėti prie veiksmingo perkėlimo procedūros įgyvendinimo, be kita ko, prie tinkamo perkeltinų prašytojų identifikavimo, visų pirma atsižvelgiant į jų pažeidžiamumą ir savybes.
- (28) Reglamente (ES) Nr. 604/2013 nustatyta teisinė ir procedūrinė apsauga taikoma ir prašytojams, kuriems taikomas šis sprendimas. Prašytojai turėtų būti informuojami apie šiame sprendime nustatytą perkėlimo procedūrą ir apie perkėlimo sprendimą. Atsižvelgiant į tai, kad pagal ES teisės aktus prašytojas neturi teisės pasirinkti jo prašymą nagrinėsiančios valstybės narės, jam turėtų būti suteikta teisė į veiksmingą savo teisių gynimo priemonę, jei jis nesutinka su perkėlimo sprendimu, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 604/2013, siekiant užtikrinti pagrindines teises;
- (29) iki ir po perkėlimo į priimančiąją valstybę narę turėtų būti užtikrintos prašytojo teisės ir garantijos, nustatytos Tarybos direktyvose 2003/9/EB¹¹ ir 2005/85/EB¹², o nuo 2015 m. liepos 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvose 2013/33/ES ir 2013/32/ES¹³, be kita ko, kiek tai susiję su specialiais priėmimo ir procedūriniais poreikiais. Be to, prašytojams, kuriems taikomas šis sprendimas, toliau taikomas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2725/2000¹⁴, o nuo 2015 m. liepos 20 d. – Reglamentas (ES) Nr. 603/2013¹⁵;

¹⁰ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/33/ES, kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo (nauja redakcija), OL L 180, 2013 6 29, p. 96.

¹¹ 2003 m. sausio 27 d. Tarybos direktyva 2003/9/EB, nustatanti minimalias normas dėl prieglobsčio prašytojų priėmimo, OL L 31, 2003 2 6, p. 18.

¹² 2005 m. gruodžio 1 d. Tarybos direktyva 2005/85/EB, nustatanti būtiniausius reikalavimus dėl pabėgėlio statuso suteikimo ir panaikinimo tvarkos valstybėse narėse, OL L 326, 2005 12 13, p. 13.

¹³ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos, OL L 180, 2013 6 29, p. 60.

¹⁴ 2000 m. gruodžio 11 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2725/2000 dėl Eurodac sistemos sukūrimo pirštų atspaudams lyginti, siekiant veiksmingiau taikyti Dublino konvenciją, OL L 316, 2000 12 15, p. 1.

¹⁵ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 603/2013 dėl Eurodac sistemos pirštų atspaudams lyginti sukūrimo siekiant veiksmingai taikyti Reglamentą (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo

- (30) reikėtų imtis priemonių, kad būtų išvengta vėlesnio perkeltųjų asmenų judėjimo iš priimančiosios valstybės narės į kitas valstybes nares. Visų pirma prašytojai turėtų būti informuoti apie tolesnio judėjimo į kitas valstybes nares padarinius ir apie tai, kad jiems suteiktos teisės, susijusios su tarptautine apsauga ar nacionalinės apsaugos statusu, galioja tik tarptautinę apsaugą suteikusiame priimančiojoje valstybėje narėje;
- (31) kadangi šio sprendimo tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi dėl siūlomo veiksmo masto ir poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygiu, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo sprendimu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;
- (32) šiuo sprendimu gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, kurie pripažinti Chartijoje;
- (33) [pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo (Nr. 21) dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 3 straipsnį šios valstybės narės pranešė apie savo pageidavimą dalyvauti priimant ir taikant šį sprendimą;]

ARBA

- (34) [pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo (Nr. 21) dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 1 ir 2 straipsnius ir nedarant poveikio to protokolo 4 straipsniui tos valstybės narės nedalyvauja priimant šį sprendimą ir jis nėra joms privalomas ar taikomas;]

ARBA

- (35) [pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo (Nr. 21) dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 1 ir 2 straipsnius ir 4a straipsnio 1 dalį ir nedarant poveikio to protokolo 4 straipsniui Jungtinė Karalystė nedalyvauja priimant šį sprendimą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas;
- (36) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo (Nr. 21) dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 3 straipsnį ir 4a straipsnio 1 dalį Airija ([data] raštu) pranešė pageidaujanti dalyvauti priimant ir taikant šį sprendimą;]

ARBA

- (37) [pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo (Nr. 21) dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 3 straipsnį ir 4a straipsnio 1 dalį Jungtinė Karalystė ([data] raštu) pranešė pageidaujanti dalyvauti priimant ir taikant šį sprendimą;
- (38) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo (Nr. 21) dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 1 ir 2 straipsnius bei 4a straipsnio 1 dalį ir nedarant

kriterijai ir mechanizmai, ir dėl valstybių narių teisėsaugos institucijų bei Europolo teisėsaugos tikslais teikiamų prašymų palyginti duomenis su Eurodac sistemos duomenimis ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1077/2011, kuriuo įsteigiama Europos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra, OL L 180, 2013 6 29, p. 1.

poveikio to protokolo 4 straipsniui Airija nedalyvauja priimant šį sprendimą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas;]

- (39) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo (Nr. 22) dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį sprendimą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas;
- (40) atsižvelgiant į būtinybę kuo skubiau spręsti šį klausimą, šis sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Dalykas

Šiuo sprendimu Italijos ir Graikijos labai nustatomos laikinosios tarptautinės apsaugos srities priemonės, kad šios šalys galėtų susidoroti su nepaprastąja padėtimi, susidariusia dėl staigaus trečiųjų šalių piliečių antplūdžio.

2 straipsnis

Apibrėžtys

Šiame sprendime vartojamų terminų apibrėžtys:

- a) tarptautinės apsaugos prašymas – tarptautinės apsaugos prašymas, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/95/ES¹⁶ 2 straipsnio h punkte;
- b) prašytojas – tarptautinės apsaugos pasiprašęs trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės, dėl kurio dar nėra priimtas galutinis sprendimas;
- c) tarptautinė apsauga – pabėgėlio statusas ir papildomos apsaugos statusas, kaip apibrėžta Direktyvos 2011/95/ES 2 straipsnio e ir g punktuose;
- d) šeimos nariai – šeimos nariai, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 604/2013 2 straipsnio g punkte;
- e) perkėlimas – prašytojo perkėlimas iš valstybės narės, kuri pagal Reglamento (ES) Nr. 604/2013 III skyriuje išdėstytus kriterijus yra laikoma valstybe nare, atsakinga už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, teritorijos į priimančiosios valstybės narės teritoriją;
- f) priimančioji valstybė narė – valstybė narė, kuri prašytoją perkėlus į jos teritoriją tampa atsakinga už jo tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą pagal Reglamentą (ES) Nr. 604/2013.

3 straipsnis

Taikymo sritis

1. Perkėlimas vykdomas tik tų prašytojų, kurių tarptautinės apsaugos prašymus pagal atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijus, išdėstytus Reglamento (ES) Nr. 604/2013 III skyriuje, iš esmės turėtų nagrinėti Italija ir Graikija, atžvilgiu.

¹⁶ 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų, OL L 337, 2011 12 20, p. 9.

2. Perkėlimas pagal šį sprendimą taikomas tik prašytojams, turintiems pilietybę tų šalių, kurių piliečių tarptautinės apsaugos prašymų, patenkintų vykdant pirmosios instancijos procedūrą, kaip nustatyta Direktyvos 2013/32/ES III skyriuje, dalis, remiantis ES vidurkiu, nustatytu pagal naujausius Eurostato duomenis, yra 75 proc. arba daugiau. Asmenų be pilietybės atveju atsižvelgiama į ankstesnės gyvenamosios vietos šalį.

4 straipsnis

Paskirstymo schema

1. Iš Italijos į kitų valstybių narių teritorijas perkeliama 24 000 prašytojų, kaip nustatyta I priede.
2. Iš Graikijos į kitų valstybių narių teritorijas perkeliama 16 000 prašytojų, kaip nustatyta II priede.

5 straipsnis

Perkėlimo procedūra

1. Siekdama administracinio bendradarbiavimo, būtino šiam sprendimui įgyvendinti, kiekviena valstybė narė paskiria nacionalinį kontaktinį centrą ir perduoda jo kontaktus kitoms valstybėms narėms ir Europos prieglobsčio paramos biurui (EASO). Bendradarbiaudamos su EASO valstybės narės imasi visų priemonių, būtinų tiesioginiam bendradarbiavimui užmegzti ir kompetentingų institucijų keitimuisi informacija užtikrinti.
2. Padedamos EASO ir prireikus 8 dalyje nurodytų valstybių narių ryšių palaikymo pareigūnų, Italija ir Graikija reguliariai šio sprendimo įgyvendinimo laikotarpiu nustato pavienius į kitas valstybes nares perkeltinus prašytojus ir praneša tų valstybių narių nacionaliniams kontaktiniams centrams ir EASO apie galimų perkelti prašytojų skaičių. Šiuo tikslu pirmenybė turėtų būti teikiama pažeidžiamiems pareiškėjams, kaip nustatyta Direktyvos 2013/33/ES 22 straipsnyje.
3. Gavusios 2 dalyje nurodytą informaciją valstybės narės kuo skubiau nurodo tikslų prašytojų, kuriuos gali nedelsdamos priimti į savo teritoriją, skaičių ir bet kokią kitą aktualią informaciją, atsižvelgdamos į I ir II prieduose nurodytus skaičius.
4. Remdamosi informacija, gauta pagal 3 dalį, Italija ir Graikija kuo skubiau priima sprendimą perkelti kiekvieną iš nustatytų prašytojų į konkrečią priimančiąją valstybę narę ir informuoja prašytoją pagal 6 straipsnio 4 dalį.
5. Prašytojai, kurių pirštų atspaudų reikalaujama pagal Reglamento (ES) Nr. 603/2013 9 straipsnyje išdėstytus reikalavimus, gali būti perkelti tik jei buvo paimti jų pirštų atspaudai.
6. Prašytojo perkėlimas į priimančiosios valstybės narės teritoriją vykdomas kuo skubiau po pranešimo apie sprendimą dėl perkėlimo, kaip nustatyta 6 straipsnio 4 dalyje, dienos.
7. Valstybės narės pasilieka teisę atsisakyti priimti asmenį, kuris, tikėtina, gali kelti didelių nacionalinio saugumo arba viešosios tvarkos problemų.
8. Kad įgyvendintų visus šiame straipsnyje nustatytus perkėlimo procedūros aspektus, valstybės gali nuspręsti nusiųsti į Italiją ir Graikiją savo ryšių palaikymo pareigūnus.
9. Šiame straipsnyje nustatyta perkėlimo procedūra trunka ne ilgiau kaip vieną mėnesį nuo konkrečių perkeltinų prašytojų identifikavimo, kaip nustatyta šio straipsnio 2 dalyje.

6 straipsnis

Tarptautinės apsaugos prašytojų, kuriems taikomas šis sprendimas, teisės ir pareigos

1. Įgyvendindamos šį sprendimą valstybės narės pirmiausia atsižvelgia į vaiko interesus.
2. Valstybės narės užtikrina, kad šeimos nariai, kuriems taikomas šis sprendimas, būtų perkelti į tos pačios valstybės narės teritoriją.
3. Iki sprendimo perkelti prašytoją priėmimo Italija ir Graikija informuoja prašytoją kalba, kurią jis supranta arba, kaip pagrįstai manoma, turėtų suprasti, apie perkėlimo procedūrą, kaip nustatyta šiame sprendime.
4. Priėmus sprendimą perkelti prašytoją, tačiau dar neprasidėjus faktiniam perkėlimui, Italija ir Graikija raštu praneša asmeniui apie perkėlimo sprendimą. Šiame sprendime nurodoma priimančioji valstybė narė.
5. Tarptautinės apsaugos prašytojas ar gavėjas, kuris atvyksta į kitos nei priimančioji valstybės narės teritoriją netenkindamas buvimo toje kitoje valstybėje narėje sąlygų, privalo nedelsdamas grįžti į priimančiąją valstybę narę ir būti joje priimtas, kaip nustatyta atitinkamai Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 604/2013 ir Direktyvoje 2008/115/EB¹⁷.

7 straipsnis

Operatyvinė pagalba Italijai ir Graikijai

Valstybės narės didina paramą Italijai ir Graikijai tarptautinės apsaugos srityje vykdydamos EASO ir kitų susijusių agentūrų koordinuojamą veiklą, visų pirma prireikus skirdamos nacionalinius ekspertus toliau nurodytai veiklai paremti:

- a) į Italiją ir Graikiją atvykstančių trečiųjų šalių piliečių atrankinei patikrai, įskaitant aiškų jų identifikavimą, pirštų atspaudų ėmimą ir tarptautinės apsaugos prašymų registravimą;
- b) pirminiam prašymų nagrinėjimui;
- c) informacijos ir specialios pagalbos, kurios gali prireikti, teikimui prašytojams ir potencialiems prašytojams, kuriems galėtų būti taikoma šiame sprendime nustatyta perkėlimo procedūra;
- d) prašytojų perkėlimo į priimančiąją valstybę narę įgyvendinimui.

8 straipsnis

Papildomos priemonės, kurių turi imtis Italija ir Graikija

1. Italija ir Graikija per vieną mėnesį nuo šio sprendimo įsigaliojimo pateikia Komisijai savo veiksmų planą, kuriame nustatomos adekvačios prieglobsčio, pirminio priėmimo ir grąžinimo srities priemonės, kuriomis didinami šių sričių sistemų pajėgumai, kokybė ir veiksmingumas, taip pat priemonės tinkamam šio sprendimo įgyvendinimui užtikrinti. Italija ir Graikija visapusiškai įgyvendina šiuos veiksmų planus.
2. Jei Italija ar Graikija nesilaiko 1 dalyje nustatytos prievolės, Komisija gali nuspręsti trims mėnesiams ar trumpesniam laikui sustabdyti šio sprendimo taikymą tai valstybei narei. Komisija gali vieną kartą nuspręsti pratęsti sustabdymą dar trims mėnesiams ar trumpiau.

17

2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/115/EB dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse, OL L 348, 2008 12 24, p. 98.

9 straipsnis

Nepaprastoji padėtis priimančioiose valstybėse narėse

Jei priimančiojoje valstybėje narėje dėl staigaus trečiųjų šalių piliečių antplūdžio susidarytų nepaprastoji padėtis, Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir pasikonsultavusi su Europos Parlamentu, gali tos valstybės narės labui priimti laikinas priemones pagal Sutarties 78 straipsnio 3 dalį. Tokios priemonės prireikus galėtų apimti šiame sprendime numatytą tos valstybės narės prievolių sustabdymą.

10 straipsnis

Finansinė parama

Priimančioji valstybė narė už kiekvieną tarptautinės apsaugos prašytoją, perkeltą vadovaujantis šiuo sprendimu, gauna 6 000 EUR vienkartinę išmoką. Ši finansinė parama įgyvendinama pagal Reglamento (ES) Nr. 516/2014 18 straipsnyje nustatytą tvarką.

11 straipsnis

Ataskaitų teikimas

Italija ir Graikija kas tris mėnesius teikia Tarybai ir Komisijai šio sprendimo, įskaitant 8 straipsnyje nurodytus veiksmų planus, įgyvendinimo ataskaitas.

12 straipsnis

Įsigaliojimas

1. Šis sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.
2. Jis taikomas iki [24 months from the entry into force].
3. Jis taikomas asmenims, atvykusiems į Italijos ir Graikijos teritoriją nuo [OJ to replace this by the exact date of entry into force] iki [OJ to replace this by the exact date of entry into force plus 24 months], ir prašytojams, atvykusiems į tų valstybių narių teritoriją nuo 2015 m. balandžio 15 d.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas